

τριῶ χρόνων (ἐκ παραμυθ.) Κύπρ. Ἐγώ, ἂν πάω, γιὰ σένα θὰ πάω, γιέ μ', κι ἂν ἀπομείνω, γιὰ σένα θ' ἀπομείνω, γιόκα μ', γιὰ νὰ μὴν κρυώσης Α. Παπαδιαμάντ., Χριστουγενν. διηγ., 85 || Παροιμ.

ἽΟταν κοιμᾷτ' ὁ γινόκας μας, ψωμί δὲ μᾶς γυρεύει (εἰρων., ἐπὶ παίδων, οἱ ὅποιοι παύουν ν' ἀτακτοῦν μόνον ὅταν δὲν δύνανται νὰ πράξουν ἄλλως) πολλὰχ.

Σὶ παντρεῦον, γιόκα μου, κὶ κρῖμα 'ς τὰ κουφέτα (ἐπὶ οἰκονομικῆς θυσίας, ἀνυχκίας μὲν, ἀλλ' ἐλάχιστα ἐπωφελοῦς) Θεσσ. κ.ά. || Ἰσμ.

— Περάτες, δὲ δὸν εἶδετε κ' ἐμένα τὸν ὑγιό μου;

— Εἶδα το δὸν ὑγιόκα σου σὲ μαρμαρένιο ἀλώνι. Κρήτ.

Εἰς τὸ Τυβάκι τό 'λεγε μιὰ Σφακιανὴ κοπέλα κ' ἔκλαιγε τὸν ὑγιόκα τση κ' ἔκλαιγε τὸν ὑγιό τση αὐτόθ.

Διαβάτες μου, περάτες μου, καλοὶ μου στρατοκόποι, μὴν εἶδατε τὸ γιόκα μου, τὸ γιό μου τὸ λεβέντη; Εὔβ. (Στρόπον.)

ἽΕννοια σου, γιόκα μου, ἔννοια σου, κι ἂς εἶν' ἐμὲ τις χαρὲς σου Εὔβ.

Μετὰ χαρᾶς σου, γιούκα μου, | νὰ βάλω καὶ τήφ-φού-σταμ-μου Ρόδ.

Τσοιμᾶται τ' ἄστρον τῆς αὐγῆς, τσοιμᾶται νιόφ-φεγ-γάριν, τσοιμᾶται ὁ νόκας μου εἰς ἄσπρομ-μαξιλ-λάριν (ἐκ βαρυκαλ.) αὐτόθ.

ἽΕσέν, κυρά μου, ὁ γιούκας σου δὲν ἔδει ἀρρωστία, ὁμορφὴν γόρην ἀγαπᾷ, κ' ἐκείνη δὲν δόθ-θέλει αὐτόθ.

Τί ἔχεις, γιούκα μου, καὶ κλαῖς καὶ μοῦ 'ρκες πικραμένο; ἽΙων. (Κρήν.)

Σὰμ βερπατῇ ὁ γινόκας μου, τρίζ-ζουν δὲ καλδιρίμια, τρίζ-ζουν δὲ Πόλης τὰ τζαμιά, τῆς Σμύρνης τὰ γεφύρια Μεγίστ.

ἽΑγιε μου Γιάννη Πρόδρομε καὶ βαφτιστὴ τοῦ γιού μου, μὴν εἶδες τὸν ὑγιόκα μου καὶ τὸν διδάσκαλό σου; (περὶ τοῦ Ἰησοῦ, ἀπὸ τὸ ἄσμ. τοῦ «θρήνου τῆς Παναγίας») Προπ. (Μαρμαρ.) Τὸ ἄσμ. εἰς παραλλαγ. καὶ ἀλλαχ.

Γλέπεις ἐκεῖνο τὸ γυμνὸ καὶ τότε ξεμαλλιάρη, ὅπου φορεῖ 'ς τὴν κεφαλὴ ἀγκάθινο στεφάνι;

ἽΕκεῖνος εἶν' ὁ γιούκας σου κ' ἐμένα ὁ δάσκαλός μου (ὁμοίως ἐκ παραλλαγ. ἀπὸ τὸ αὐτὸ ἄσμ., ἢ ἀπάντησις τοῦ ἐρωτηθέντος Ἰωάννου Προδρόμου) ἽΙων. (Βουρλ.)

Κυρά μου, τὸν ὑγιόκα σου γράμματα νὰ τὸν μάθης, νὰ βαῖνη, νὰ καλοναρχᾷ, νὰ βγαῖνη νὰ διαβάξη (ἀπὸ ἄσμ. καλάνδων) Λῆμν.

Κυρά μου, τὸν ὑγιόκα σου τὸ μοσκαναθρεμμένο τὸν ἔλουσες, τὸν χτένισες καὶ 'ς τὸ σκολειὸ τὸν στέλνεις (ὁμοίως ἐκ καλάνδων) Κυδων.

ἽΑς ποῦμ' κὶ γιὰ τοῦ γιόκα σας κανέ' καλὸ τραγούδι, οὐ Θιὸς νὰ τοῦ βουλυχρουνᾷ κὶ νὰ τοὺν στιριγιώνη

Λῆμν. Συνών. γι ο κ α κ ι, γι ο κ α λ α κ ι, γι ο κ ε λ ι.

β) Θωπευτ., καὶ ἐπὶ μὴ συγγενείας, ὡς προσφώνησις εἰς παῖδας ἢ νέους συνήθως, ἀλλὰ καὶ μεγάλης ἡλικίας, ὑπὸ τῶν γεροντοτέρων σύνηθ. γ) Εἰρων., ὁ ἄσωτος, ὁ κακὸς υἱὸς Κεφαλλ. κ.ά.

ἽΗ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. Γιόκας καὶ ὡς ἐπών. ἽΑθῆν. Θράκ.

(Φέρ.) Μακεδ. (Καβάλλ. Νιγρίτ.) Πελοπν. (Καλάμ. Τρίπ.) καὶ ὡς τοπων. ὑπὸ τύπ. Τοῦ Γιόκα τὸ Πυργὶ Πελοπν. (Γύθ.)

γιοκέλι τό, ἐνιαχ. γιουκέλ' Λέσβ. (Πάμφιλ.)

ἽΕκ τοῦ οὐσ. γι ο κ α ς καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -έ λ ι. Γι ο κ α ς 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐν' ἄν.: Γιόκα μ' γιουκέλ' μ'!

γιοκλαμᾶς ὁ, Κρήτ. (Νεάπ.) Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.)

γιοκλαμᾶς ἽΙμβρ.

ἽΕκ τοῦ Τουρκ. γ ο κ λ α μ α = ψηλάφησης, ἐξέτασις, ἐπιθεώρησης.

1) ἽΕπὶ ἀστυνομικῆς, δικαστικῆς ἐνεργείας, σωματικῆς ἢ κατ' οἶκον ἔρευνας, ἐπιθεώρησης Κύπρ. Λυκ. (Λιβύσσ.)

2) ἽΑναθεώρησης, ἐπαλήθευσις μετρήσεως, ὑπολογισμοῦ, λογαριασμοῦ ἽΙμβρ. 3) Διαπόμπευσις, διχασμὸς Κρήτ. (Νεάπ.): Τὸν ἤπιασε ὁ δραγάτης κ' ἤκλεφτε πορτοκάλια καὶ τοῦ 'καμε ἓνα γιοκλαμᾶ 'ς τὸ χωριό, ποὺ δὲ λέγεται.

γιοκλαντάρω ἐνιαχ. γιοκλαδάρω Κρήτ.

ἽΕκ τοῦ ρ. γι ο κ λ α ν τ ῖ ζ ω, κατ' ἀναλογίαν πρὸς ἄλλα ρ. λήγοντα εἰς -ά ρ ω.

1) ἽΕρευνᾷ, ἐξετάζω: ἽΙσμ.

Γυρίζει τὸ σκυλλὶ νὰ γιοκλαδάρη, γυρίζει νὰ μετρήσῃ πλήσι' ἀσκέρι, πόσες χιλιάδες σέρνει νὰ κατέχη

Συνών. γι ο κ λ α ν τ ῖ ζ ω. 2) Περιφέρομαι, κ ό β ω β ό λ τ ε ς : Δέ μοῦ λέεις, ἐπαδὰ ἀπόξω ἀπὸ τὸ σπίτι θὰ γιοκλαδάρης; Ποῦ γιοκλαδάρεις;

γιοκλαντίζω ἽΙων. (Βουρλ.) γιοκλαδίζω Θράκ. (Μά-δυτ.) γιοκλατίζω Κύπρ.

ἽΕκ τοῦ Τουρκ. γ ο κ λ α μ α κ = ψηλαφῶ, ἐξετάζω, ἐπιθεωρῶ.

Γι ο κ λ α ν τ ῖ ζ ω 1, τὸ ὅπ. βλ., ἐνθ' ἄν.: ἽΕγιοκλατίσεν του ὁ ζαπτιές, ἀμ-μὰ 'έν ἡῶρε τίποτε Κύπρ. ἽΗ ἀστυνομία ἐγιοκλατίσεν οὐλ-λον τὸ σπίτιν αὐτόθ. Νὰ γιοκλαντίσης μιὰ ματιά, νὰ δῆς τί κάνουνε ἽΙων. (Βουρλ.) || ἽΙσμ.

Τὸν κόσμον 'πολογιάσαν τον καὶ πκιὸν τὸν γιοκλατίζουν 'ς τὴν φυλακὴν ἐβάλαν τον κ' εὐθὺς τὸν ρωμανίζουν (Ἵπολογιάσαν = κατεδίωξαν, ρωμανίζουν = ἐγκλείουν ἀσφαλίζοντες τὴν θύραν) Κύπρ.

γιολαντίζω Θράκ. (Γάν. Γανόχ.) γιολαδίζω Α.Ρουμελ. (Μεσημβρ.) γιολαντίζου Σκυρ. γιολαδίζου Λέσβ. γιολα-τίζω Μεγίστ. γιολαντῶ Καππ. (Φλογ.) γιολατῶ Καππ. (Φλογ.)

ἽΕκ τοῦ Τουρκ. γ ο λ λ α μ α κ = στέλλω, ἀποστέλλω.

1) Στέλλω, ἀποστέλλω Καππ. (Φλογ.): Τὸ παιδὶ ἄλλο δὲν τὸ γιολατᾷ 'ς σὰ κιοκλιούχια (τὸ ἀγόρι πιά δὲν τὸ στέλνει στὰ γαλλόπουλλα) Γιολάτ' σεν 'ς σὸ παππᾶ μ' χαρτὶ ἐγώνα νὰ φύω 'ς σὸ χωριό. 2) ἽΕκδιώκω, φυγαδεύω Α. Ρουμελ. (Μεσημβρ.) Θράκ. (Γάν. Γανόχ.) Καππ. (Φλογ.) Λέσβ. Μεγίστ.: Μή, Μαρτίνη μου, μὴ μὲ γιολαντίξης, ἐγὼ γιὰ σένα ἦρτα! Γανόχ. Γιουλάά'σι μας οὐλ' σβάρνα, τσ' ἀπονμείναν μονναχοὶ δουν Λέσβ. 3) Προετοιμάζω τὴν ἀναχώρη-σιν κάποιου Σκυρ.: Θέλου νὰ γιολαντίσου τὸν ἄντρα μου, γιὰτ' θὰ φύῃ σύνανγο (= πολὺ πρωτῆ).

γιολάρισμα τό, ἀμάρτ. γιογλάρισμα Κρήτ. (Σητ.)

ἽΕκ τοῦ ρ. γι ο λ ᾶ ρ ω (Ι).

ἽΕπίμονος προτροπὴ, παρακίνησης πρὸς τινα νὰ φύγῃ:

"Ηθελε, δὲν ἤθελε, μὲ τὸ γιολλάρισμα ἀπὸ τοῦ 'καμες ἤφυγε.

γιολλάρω (I) ἐνιαχ. γιολ-λάρω Κύπρ. (Κώμα Γιαλ.) γιογλάρω Κρήτ. (Νεάπ.) γιογλέρω Κρήτ. (Σητ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yollama k* = στέλλω, ἀποστέλλω. Ἡ κατὰλ. πιθαν. κατὰ τι συνών. εἰς -άρω, ὡς τὸ μὴ τυπωθὲν βιολάρω ἐκ τοῦ Ἰταλ. *violare*. Ἐκ τούτου μάλιστα θὰ ἠδύνατο νὰ προκύψῃ καὶ φωνητικῶς: * βιολάρω > βγιολάρω > γιολάρω.

Παρακινῶ κάποιον ἐπιμόνως, ἐκβιάζω κάποιον νὰ φύγῃ ἐνθ' ἄν.: Μόλ'ς καὶ κατάλαβε πὺς ὁ φαμέγιος πὺν πῆρε δὲν εἶχε παστρικά χέρια, τὸν ἐγιόγλαρε τὴν ἴδια μέρα Κρήτ. (Νεάπ.) Γιόγλαρέ τον νὰ φύγῃ, γιατί θ' ἀργήσῃ νὰ πάῃ καὶ θὰ μαλώνῃ ὁ πατέρας του Κρήτ. (Σητ.) Γιόγλαρισμένο τὸν ἔχουνε καὶ γιὰ 'κειονά' ῥθε αὐτόθι. Πότε νὰ τὸν-γιολ-λάρουμεν τζαὶ τοῦτον, νὰ ἡσυχάσουμεν! (ἡ μήτηρ περὶ τοῦ ἀνυποτάκτου τέκνου της) Κύπρ. (Κώμα Γιαλ.)

γιολλάρω (II) ἐνιαχ. γιολ-λάρω Κύπρ. (Πεδουλ.) Κρήτ. (Νεάπ.) γιογλέρω Α. Κρήτ. ("Ἅγιος Γεώργ. Σητ.) Δ. Κρήτ. ("Ἅγιος Βασίλ. Μαλάκ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yollanmak* = βαδίζω, προχωρῶ.

1) Βιάζομαι, σπεύδω Κρήτ. ("Ἅγιος Βασίλ. Σητ.): 'Ε-γιόγλαρα νὰ φύγῃ, γιὰ νὰ τότε φτάξω 'ς τὴ στράτα Σητ. Ταῦτέρου θὰ γιογλάρω, νὰ πᾶ' νὰ τότε δῶ (ταῦτέρου = ταχυτέρου = αὐριον πρωτὶ) "Ἅγιος Βασίλ. **2)** Φεύγω, ἀναχωρῶ δρομαίως Κρήτ. ("Ἅγιος Γεώργ. Μαλάκ. Νεάπ.) Κύπρ. (Πεδουλ.): Βιαστικός εἶμαι καὶ πρέπει νὰ γιογλάρω "Ἅγιος Γεώργ. Ποῦ γιογλέρεις πάλι κ' ἔχεις τόση δουλειὰ 'ς τὸ σπίτι; Μαλάκ. Ἐκατασκότωσε τὸν ἄνθρωπο κ' ὕστερα ἐγιόγλαρε δελόγο καὶ δὲ δὸν ἐπιάσανε (δελόγο = ἀμέσως) Νεάπ.

γιολντάσης ὁ, Μεγίστ. Πελοπν. (Βούρβουρ.) γιολντάσης Ἡπ. γιολδάσης Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.) Σέριφ. γιολδάς Θράκ. (Μάδυτ.) γιολντάς Λέσβ. Σάμ. γιολδάης Θράκ. ('Ἀδριανούπ.) γιολδάσης Ἡπ. Κύπρ. γιολντάς Α. Παπαδιαμάντ., Πεντάρφ., 36 γιολτάσης Λυκ. (Λιβύσσ.) γιορδάσης Κρήτ. γιορντάσης Πελοπν. (Γαργαλ. κ.ά.) γιορνδάς τό, Ἰμβρ. γκιρβάσι Χίος (Καρδάμ.) γιορντάσα ἡ, Πελοπν. (Λαγκάδ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yoldas* = συνοδός, πολίτης. Ἡ λ. ὡς ἐπών. καὶ παρὰ Φωσκόλ., Φορτουν., πρᾶξ. Δ., στ. 45 (ἐκδ. Σ. Ξανθοῦδ.): « Τὸν Ἀλιγιέρη τοῦ Μαριτσᾶ γῆ κείνο τοῦ Γιλδάσου | θὰ βρῶ δυὸ φελλοπάπουτσα, νὰ πᾶ' νὰ μ' ὀρδινιάσου».

1) Σύντροφος, φίλος, συνοδοιπóρος ἐνθ' ἄν.: "Ε, ποῖοι 'τανε οἱ γιολντάσηδες χτές βράδυ; (ποῖοι = ποῖοι) Σέριφ. Μιὰν ἀργαῖ' νῆ ἔτυχι νὰ σ'νουβριθῇ μ' ἓνα γιολντάση τ' (ἀργαῖ' νῆ = βράδυ, σ'νουβριθῇ = συναντηθῇ) Λέσβ. "Ελεφαν πρὸς ἀλλήλους: θυμᾶσαι, καρδάς, τοῦτο; θυμᾶσαι, γιολντάς, αὐτό; Α. Παπαδιαμάντ., Πεντάρφ., 36. || Γνωμ. "Ο γιολντάσης εἶν' ἀδερφός τοῦ δρόμου Ἡπ. || "Ἀσμ.

Κυρά Γιαννάκαινα | δὲν τό 'κανες καλά, ποὺ μοῦ πίκρανες τὸν Τάση | τὸ δικόνε μου γιορντάση Πελοπν. (Γαργαλ.)

Δὲ θέλω 'γὼ, γιορντάσηδες, σήμερο τσ' ὀρμηγεῖς σας Κρήτ. Συνών. ἀρκαντάσης, μπουραζέρης. Πβ. βλάμης, ἀδερφοποιτός **2.** **β)** "Ο ἐργαζόμενος μὲ κάποιον ἄλλον εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν, συνυπηρέτης

Λυκ. (Λιβύσσ.) **2)** Τὸ θηλ. γιορντάσα, εἰς τὴν συνθηματ. γλῶσσαν τῶν οἰκοδόμων, ἡ γριά Πελοπν. (Λαγκάδ.)

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τύπ. *Γιολδάσης* Θεσσ. (Καρδίτσ.) Πελοπν. (Μάν.) *Γιολδάσης* Ἀθῆν. Ἡπ. (Ἰωάνν.) Θεσσ. (Βόλ. Καρδίτσ. Λάρ. Τίρναβ.) Μακεδ. (Θεσσαλον. Πολύγυρ.) Πελοπν. (Καλάμ. Κόρινθ.) Σκόπ. *Γιορντάσης* Θήρ.

γιολντάσιος ἐπίθ. ἐνιαχ. γιολντάσιος Α. Ρουμελ. (Σωζόπ.)

Ἐκ τοῦ οὗς. *γιολντάσης*, παρὰ τὸ ὅπ. καὶ *γιολντάσης*, καὶ τῆς παραγωγ. κατὰλ. -ιός.

"Ο ἀνήκων ἢ ὁ ἀναφερόμενος, ὁ προσιδιάζων εἰς *γιολντάσην*, φιλικός, συντροφικός. **β)** Τὸ οὐδ. ὡς οὗς, ἡ συντροφιά, ἡ ἀγάπη: "Ἀσμ.

Δὲ θέλω 'γὼ παραδείσο ν-οὐδ' ἐκκλησιὰ ν' ἀγιάσω, μόν' θέλω τὸ γιολντάσιο, νὰ παίζω, νὰ γελάσω.

γιολονίτσα ἡ, Πόντ. (Ἰνέπ.) γιολονίτσα Πόντ. (Ἰνέπ.) Ἀγνώστου ἐτύμου.

Γυναικ. ἀνθάδης, *γλωσσόυ*.

γιολτζής ὁ, Ἄνδρ. Βιθυν. (Κουβούκλ.) Ἡπ. (Πάργ. κ.ά.) Θήρ. Θράκ. ('Ἀδριανούπ. Μάδυτ.) Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Πόντ. (Κάρς) Προπ. ('Ἀρτάκ.) Σάμ. (Μαραθόκ.) — Λεξ. Βυζ. Μπριγκ. Περίδ. γιολτζής Λέσβ. Μακεδ. (Πεντάπ.) Τῆν.—Ν. Πολίτ., Παροιμ., 2,318 γιολτζής Πόντ. (Χαλδ.) γιολτζής Θήρ. γελουτσής Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yolcu* = ὁδοιπóρος, ταξιδιώτης.

1) Ὀδοιπóρος, ταξιδιώτης Ἄνδρ. Βιθυν. (Κουβούκλ.) Ἡπ. (Πάργ. κ.ά.) Θήρ. Θράκ. ('Ἀδριανούπ. Μάδυτ.) Ἰων. (Κρήν.) Κρήτ. Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) Μεγίστ. Πόντ. (Χαλδ.) Προπ. ('Ἀρτάκ.) Σάμ. (Μαραθόκ.)—Ν. Πολίτ., Παροιμ., 2,318 — Λεξ. Βυζ. Μπριγκ. Περίδ.: "Αρχοδας, ἄμα ἄμγαλος χωριάτ'ς, μὲ τὸ γνωστικὸ γιολτζή Κουβούκλ. || Παροιμ. "Ισαμὶ νὰ 'σι σὺ γιολτζής τσι 'γὼ χαν'τζής, θ' ἀδαμώσουμι μιὰ φουρά (χαν'τζής = ξενοδόχος δι' αὐτοὺς ποὺ μᾶς ξεγελοῦν εἰς τὰ συναλλαγὰς, διότι δὲν φοβοῦνται τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν ἀνταπόδοσιν τῶν ἴσων, ὄντες πεπεισμένοι ὅτι οὐδέποτε πλέον θὰ ἔχῃ κανεὶς συναλλαγὰς μὲ αὐτούς) Ν. Πολίτ., ἐνθ' ἄν. || "Ἀσμ.

Τῆς ἀροδάφνης κούκκουτσο, τῆς πικροδάφνης φύλλο, δώστε μου τὴν καστέλα μου, κ' εἶμαι γιολτζής,

νὰ φύγῃ

Κρήν. **2)** "Ο μετανάστης Πόντ. (Κάρς). **3)** "Ο μὴ ἐπιτυχῶν κάτι Ἄνδρ.: "Ηρθενε πάλι ὁ Λουλούδης γιολτζής (ἄπρακτος). **4)** Φίλος, γνωστός Τῆν.: "Εχον ἓνα γιολτζή 'ς τ' χώρα.

Ἡ λ. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιολτζής* καὶ ὡς ἐπών. Μακεδ. (Θεσσαλον.)

γιδόμα τό, Πόντ. (Ἰνέπ.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

Σχοινίον μὲ τὸ ὅποιον σύρουν τὰ πλοῖα εἰς τὴν παραλίαν. Συνών. κάβος, παλαμάρι, καραβόσκοινο.

γιονᾶς ὁ, Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Καρδαμ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yün* = μάλλινη ἐπένδυσις.

Τὸ στρώμα τοῦ σάγματος: Χάλασε ὁ γιονᾶς τοῦ μουλαρίου, θὰ τὸν ἀλλάξω Πελοπν. (Καρδαμ.) Συνών. στρατούρα.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν.

